

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЎШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ
1999 йил 9 феврал, сешанба №20 (667)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА
ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ушбу сонда:
2
ҚАЧОНГАЧА «МОЛЯВИЙ ТАНҚИСЛИК» АЙБДОР?
3
ҚАЗРАТ НАВОЙИНИ УЛУҒЛАБ
4
ИСТЕЪДОДЛИ ЁШЛАР ВАШИНГОНГА БЎРИШАДИ

Олий Мажлис IX сессиясидаги «Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори» маърузаси ҳамда «Тафаккур» журнали бош муҳаррири саволларига жавоблари

«Баркамол авлод орзуси» китоби нашрдан чиқди

Мамлакатимизда амалга оширилаётган таълим тизимидаги ислохотлар, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»нинг тарихий аҳамияти, маъмурий ҳақида ҳикоя қилувчи «Баркамол авлод орзуси» китоби нашрдан чиқди.

Миллий модели ҳаётга илҳом берди. Жаҳоннинг ривожланган давлатлари ва нуфузли халқаро ташкилотлар томонидан таълим тизимининг Ўзбекистон миллий модели илмий-назарий ва амалий жиҳатдан юксак баҳоланди, унга булган қизиқиш кундан-кунга ошиб бормоқда.

Тобидан аниқ ва лўнда жавоб топиши мумкин. Таълим-тарбия тизимидаги ислохотлар ўз-ўзидан бошлангани йўқ, унинг замирида Президентимизнинг узоқ йиллар давомидаги орзу-умидлари, оқилона ва бошқичма-бошқич олиб борилаётган давлат сиёсати ётганлиги китобда аниқ ва равшан кўрсатилган.

Президенти ўтиш даврига ҳос қийинчиликларга қарамасдан бутун диққат-эътиборни ёш авлод таълим-тарбиясига қаратмоқда? Бу саволларга «Баркамол авлод орзуси» китоби билан бирга дунёвий тараққиётга улкан ҳисса қўшган буюк алломаларнинг таълим-тарбия, комил инсонни воғга етказиш ҳақидаги фикр-уйлари ҳам ушбу китобдан ўрин олган.

«Баркамол авлод орзуси» китоби ҳеч шубҳасиз, янги авлод тарбияси, таълимдаги ислохотлар билан машғул бўлган ўқитувчилар, мураббийлар ва барча педагоглар учун дастуриямал бўлади, ёшларда миллий гурур ва билимга чанқоқликни шакллантириб қолмай, жамиятда уларга нисбатан меҳр ва эътиборни кучайтиради, маърифатпарвар инсонларнинг фаолияти учун маънавий асос бўлиб хизмат қилади.

Китоб «Шарқ» нашриёт-матбаа концернида чоп этилган.

/ЎзА/

Бир Фармон шарофати

ЎНГЛАНИШ

Президент Фармони қудрати билан Сирдарё пиллачилигида ишлар юришди, одамлар кўли пул кўрди

Сирдарё пиллачилигида депсиниш яққол сезилиб қолганди. Тармоқ ходимларнинг кўнгиллари совуған эди. Пилла тайёрлаш суръати ва сифатида кескин орқада қолганини рўй берди. Ана шундаги вазиятда ўтган йил баҳорда мамлакатимиз Президентининг «Республикада пиллачилик соҳасини бошқариш тизимини такомиллаштириш тўғрисида»ги Фармони эълон қилинди. Бу эса тармоқда кескин бурилиш ясаш имконини берди. Вилоят пиллакорлари ўз меҳнати маҳсулидан баҳраманд бўла бошладилар.

Мухбиримиз Сирдарё вилояти пиллачилик ҳиссадорлик бирлашмаси раҳбари Эшпўлат АБДУШУКУРОВ билан тармоқдаги иқтисодий ислохотларнинг бориши ҳусусида суҳбатлашди.

- Эшпўлат ака, сир эмас, пиллачилик аслида сердармад соҳа. Лекин бу соҳадаги оқсоқлиги пиллакорларни даромаддан маҳрум қилиб қўйганди. Аҳволни ўнглаш йўлида қандай ишлар амалга оширилди? Умуман оғанда, тармоқдаги иқтисодий ислохотлар ўз самарасини бераптими?

- Республикаимиз Президентининг Фармони пиллачилик соҳасидаги мамлакатимизда барҳам берди десам бўлади. Гапнинг рости, у бизга қанот бўлди. Икки йил олдин жонлангирларнинг уруғи эшикма-эшик юриб, илтимос билан одамларга тарқатишга тўғри келганди. Соҳанинг бозор муносабатларида мослаша олмаганлиги, меҳнаткашларга вақтда ҳақ тўланмаганлиги боис кўпчиликнинг кўнгли совиди.

Ишни ҳар бир пиллакор билан меҳнат шартномаси тузишдан бошладик. Унда ҳар бир кишининг манфаатлари ўз ифодасини топганди. Хозирги кунда вилоятимизда 7300 та пиллачилик звеноси мажҳуд. 30-40 минг киши қисқа, айни чоғда, масъулиятли мавсумда иштирок этади. Шартномада топширилган ҳар килограмм пилла учун 106 сўмдан ҳақ олиш белгилаб қўйилган. Биз унинг 25 фоизини олдиндан тўлашни йўлга қўйдик. Хуллас, пиллакорлар қалбига йўл топдик. Натижда вилоятимиз бўйича бултур 338 тонна сифатли саноат хом ашёси сотилди. Ялли даромад 58 миллион сўмини ташкил этди. 4 миллион сўм соф фойда олдик. Шунингдек, айни кунларда топширилган ҳар бир кило пилла учун 15 сўмдан қўшимча ҳақ тўлашни бошлаб юбордик. Мавсум пешқадамлари - Сайхунбод туман «Гулiston» ширкатлари уюшмаси пиллакори Ойхон Мамарахимова телевизор, Боёв туман «Фаллакор» хўжалигидан Холнис Хожиमतова гилам, Сирдарё туманидаги Норувиш Санаевалар магнитофон билан тақдирландилар.

Бундан ташқари, фойда ҳисобидан 20 миллионга яқин дебиторлик қарзларини тўладик. 1994 йилдан бери этиштирилган пилласи учун ҳақ ололмагандан қайтиб пиллакорлар билан тўлиқ ҳисоб-китоб қилинди. Шу йилдан бошлаб фақат фойда ҳисобидан фаолият кўрсатамиз. Бу эса пиллакорларга мўмай даромад олиш имконини яратди. 1999 йилдан топширилган ҳар бир кило биринчи нав пилла учун 160 сўмдан ҳақ тўлашни режалаштириб қўйдик. Бундан ташқари, бошқарув тизимини такомиллаштирдик, штатларни 25 фоизга қисқарттирдик. Натижда, катта маблағ тежаб қилинди.

- Соҳа ходимларини ижтимоий муҳофазалаш масаласида қилинаётган ишлар ҳусусида тўхталсангиз?

- Бозор иқтисодиёти шароитида меҳнаткашларнинг ижтимоий муҳофазасига алоҳида эътибор берилди. Биринчи галда уруқчилик, пилла қуритиш корхоналари ишчи-хизматчиларининг ойлик маошларини ошириш чора-тадбирларини кўрганмиз. Ходимларимизнинг аксарияти серфарзанд оилалар ҳисобланишди. Шу боис тармоқда ишлаёт-

ган барча ходимларнинг фарзандларига китоб ва дафтар бирлашма ҳисобидан харид қилинди. Ишчиларни соғломлаштириш чора-тадбирларини ҳам кўриб қўйганмиз. 1999 йил янги мавсумдан бошлаб виллоятда барча пилла қурти боқувчи хонадонларга зарур жиҳозлар бирлашма ҳисобидан бепул берилди.

Ўрни келганда ҳал бўлиш арафасида турган бир масалага ҳам тўхталиб ўтсак. Ипак қурти асосан хонадонларда боқилади. Тўғриси, кўпчилик ўзлари яшаб турган уйларида маълум хоналардан бирини бунга ажратиб қўйишмоқда. Ва айтиш кераки, уйини қуртга бўшатиб берган фидойи халқимиз бунинг учун ҳеч нарса талаб қилмайди. Уларга бизнинг ҳам жавобимиз муносиб бўлиши даркор. Хонадонда қурт парваришлаганча, яна уни эпакчага келтириш, таъмирлаш, оқлаш, бўяш ишларини баҳариш лозим бўлади. Ана шу масала устида кўп бош қотирдик. Шу йилдан бошлаб хонадонда пилла парваришлаган ҳар бир кишига ижара ҳақи тўлашни режалаштириямиз.

Вилоятимизда ўтказилган ҳайрия тадбирларидан четда қолаётганимиз йўқ. «Янгиер» футбол клуби, «Соғлом авлод учун», «Нуроний» жамғармаларига баҳоли қудрат моддий мадад бериб турибмиз. Шунингдек, битта мактабга оталиқ ёрдами кўрсатиб келаяпмиз.

- Айрим хўжаликларда пиллакорлар ҳақиқа кўз олайтираётган раҳбарлар борлиги ҳақидаги гаплар ҳам қулоққа чалиниб қолди...

- Ишбилармон, тадбиркор, замон талабини тўғри англай билган кишилар етакчи бўлган жамоаларда бундай суиистеъмолчиликлар аллақачонқоқ барҳам топган. Минг афсуски, гуруч курмаксий бўлмаганидек, деҳқончиликнинг урдасидан чиқолмаган, жамоани қарзорлик ботқоқига ботириб қўйган укувсий раҳбарлар ҳам борки, улар пиллакорлар даромадларига кўз олайтирадилар. Биз ўтган йилнинг сентябрь-октябрь ойларига барча хўжаликлар учун собига пиллакорларга тегишли маблағини ўтказиб бергандик. Аксарият жойларда улар мўмай даромад сохиби бўлишди. Аммо Мирзаобод туманидаги «Оқолтин» жамоа хўжалиги раҳбариятининг фирромлиги боис пуллар ўз эгалари қўлига етиб бормаган. Қарзлар гирдобода қолган хўжалик «йиртигига» бу пуллар аслида ямоқ ҳам бўлмади. Лекин у «шоғвоз»лар чўкаётган хасга ёпишар қабилда иш тутиб, бошқаларга тегишли пулларни туман машина-трактор парки ҳисобига ўтказиб юборишган. Мана, яна мавсум келаяпти. Эндиликда хўжалик раҳбарлари ҳаққа қайси юз билан пилла боқинг, деб айта олишадими? Сирдарё туманидаги Иброҳим Қаримов номли хўжалиқда ҳам худди шундай ҳол юз берган.

- Сифати озуқа мўл ҳосил қорлати дейишди. Мавжуд тутзорларда аҳвол қандай?

- Пиллачиликдаги депсиниш тутзорларга ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатмасдан қолмаган, албатта. Кўпгина хўжаликларда тутлар вақтида кесилмасдан қолиб кетган. Уларни парваришлаш иккинчи даражали ишга айланиб қолган. Айни пайтда мавжуд тутзорлар авайлаш, ҳосилдорликни ошириш чора-тадбирлари кўриляпти. Бу ишга виллоят ҳокимлиги жиддий эътибор берапти. Ҳоким қарори билан 800 минг тул тут қўнати экиш режалаштирилди. 75 килограмм тут уруғи келтирдик. Ҳар бир туманда 1,5-2 гектарлик тутзорлар барпо этишни мўлжаллаб турибмиз. Шунингдек, уруқчиликни яхшилаш мақсадига ҳам катта чора-тадбирларни кўряпмиз. Толаси пишиқ пилла тайёрлашга интиляпмиз.

Бу йил виллоятимизда 1900 қути Япония ипакчи қурти жонлангирилди.

Н. ШАМСИЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Мингбулоқ туманидаги «Гигант» жамоа хўжалиги ҳудудидаги «Нодира» деҳқон фермер хўжалиги ўтган йили пахта ва галладан юқори ҳосил олган эди. Ушбу йил режалари эса янада юксак. Жумладан, мавжуд 89 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 33 центнердан, 18 гектар галла майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш кўзда тутилган. Фермер Ҳамиджон Жамиллов бошчилигидаги бу жамоа аъзолари ўрдақчилик фермасини ташкил қилишни ҳам ният қилишган.

Суратда: фермер хўжалиги раҳбари Ҳамиджон Жамиллов.

Ш.ОЛИМОВ (ЎзА) олган сурат

ЖАМҒАРМА ТАЪССИС ЙИГИЛИШИ

Дунё тиббиётига улкан ҳисса қўшган шифокор, олим ва файласуф Абу Али ибн Синонинг бой меросини чуқур ўрганиш ва кенг тарғиб этиш, шу асосда ёшларни тарбиялаш, инсонпарварлик хайрия ишларини амалга ошириш ва соғлиқни сақлаш тизимини ислохотда фаол иштирок этиш мақсадида Президентимиз Президентининг Фармониغا кўра Ибн Сино халқаро жамғармаси ташкил этилган эди.

Ташкил этилиши шундан бошлаб жамғарманинг таъсис йиғилиши бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, қўмита ва компаниялар, жамоат ташкилотлари, илмий муассасалар вакиллари иштирок этди.

Мазкур жамғарманинг асосий вазифаси соғлиқни сақлаш тизимидаги ислохотларни жадаллаштиришга қўллашди. Ибн Сино таълимоти ва замонавий тиббиёт илм-фани асосига Шарқ таъбадини ривожлантириш, аллома асарларини нашр этиш ва ҳар томонлама тадқиқотлар олиб бориш эканлиги йиғилишда алоҳида таъкидланди. Бу борада буюк ватандошимиз таваллуд топган Бухоро шаҳрида Ибн Сино халқаро ўқишларини ўтказиш муҳим аҳамият касб этади.

Йиғилишда жамғарманинг бошқаруви раиси этиб Ўзбекистон врачлар ассоциацияси вице-президенти Шухрат Эргашев сайланди. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Н.Жураев, Бош вазир ўринбосари Х.Қароматов қатнашди.

/ЎзА/

АЗИЗЖОННИНГ БАХТИ

Йўлбошчиси халқпарвар, ёш авлодга гамхўр элда шундай бўлиши табиий

раси учун қарз-қавола қилиб бўлса-да, Москвага жўнади. Аммо у ердан тарвузи қўлтигидан тушиб қайтди: Азизжонни операция қилиш учун жуда катта маблағ керак экан!

Шундан сўнг умидлари чилпарчин бўлган Азизжон Тошкентта мамлакатимиз Президентининг Исломи Каримовга хат ёзди. Хат беиз кетмади: теъда Тошкентдан хушхабар келди. Азизжон даволаниши учун зарур бўлган маблағ Елизаров клиникаси ҳисобига ўтказилибди. Республикаимиз вакиллари ҳатто клиника раҳбарлари билан телефон орқали мулоқотда бўлишиб, Азизжон тула даволанишига қадар отаси Аҳмад Ахроровни моддий жиҳатдан қўллаб-қувват-

лаш, қолаверса, фарзанди ёнида бўлиши учун клиникага ёрдамчи ишлардан бирига ишга қабул қилишларини илтимос қилишибди.

Мана орадан етти ой ўтди. Азизжонни мурраккаб операция қилиш ва қўшимча муолажалар учун ана шунча узоқ вақт керак бўлди. Оғир кунларда отаси бошида парвона бўлди.

Яқинда Азизжон батом соғайиб уйига қайтди. Қайтдию, биринчи қилган иши ўзига қайта ҳаёт бағишлаган Юрт Отасига миннатдорчилик хати эшит бўлди. У хатида Исломи Каримовдан эсдалик учун сурат ҳам сўрагани. Азизжоннинг бир қувончига минг қувонч қўшилди: яқинда юртбошимизнинг дастхати туширилган

эсдалик суратини олди.

... Мамлакатимизнинг олис бир бурчаги, чоратрофи Қизилқум саҳросига туташиб кетган Зафаробод шаҳарчасида бир бола бор. У ҳаёт деяр аталган бебаҳо лаззат оғушида. Барча тенгдошлари қатори шўх-шодон қийқириб уйнайди. Югуриб-елиб, сакраб-сакраб чарчамайди. Бу - ногиронлигидан нишон ҳам қолмаган Азизжон. Унинг ота-онаси қувончларини баён этишга тил ҳам, қалам ҳам ожиз.

Азизжон учун, унинг оила аъзолари учун азиз ва мўътабар инсон - юртбошимиз сурати уй тўрида илгилқ. Азизжон ҳар сафар уйга кирганида суратга узоқ-узоқ боқадди. Юртбошимиз гўё унга: «Уйна, кул, қувна, болам. Сен ҳам барча тенгдошларинг сингари истиқлол берган неъматлардан тула баҳрамансан», дейётгандай.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири

ОРЗУ АМАЛГА ОШДИ

Мен Қосимжоновнинг болгар Веселин Тапалов билан учрашувини ҳаяжон билан кузатдим, унда Рустам сиңилияча ҳимоянинг камдан-кам учрайдиган вариантини қўллаб, маълум комбинациялардан фойдаланишдан узини тайди, рақибини доналарнинг нотаниш комбинациясига дуч келтирди.

Қосимжон тугилган йилда таниқли спорт устаси бўлиб етишган америкалик шахматчи Алексей Ермолискиий билан беллашууда Рустам дадил мустақил фикрлашини намойиш этди.

Голландиядаги супертурнирда иштирок этиш Рустам Қосимжонга жаҳон чемпиони тожи учун етти нафар номзод билан куч синатиш имконини берди, унинг назарий билимларини мустақамлади, шу йил Лас-Вегасда буладиган жаҳон чемпионати олдида у таъйёрлигини жиддий синовдан ўтказишга имкон берди.

Бу жаҳон чемпионатида Ўзбекистондан шахматчи биринчи

бор иштирок этади ва у Рустам Қосимжоновдир.

Рустам журналиетларнинг кўп саволларига бундай жавоб қилди:

-Мен Голландияда жаҳоннинг машҳур шахматчилари билан қизиқарли жангларда унутилмас дақиқаларни бошимдан кечирдим. Гарри Каспаров ва Вишванд Анад билан беллашувлар жуда қийин кечди, лекин шу учрашувлар сира ёдимдан чиқмайди.

Жаҳоннинг кучли гроссмейстерлари билан беллашишни илгари тез-тез орау қилар эдим. Бу орауимнинг рубэга чикини мен мамлакатим учун бахтли бир даврда - мустақилликка эришиб, ўз тараққиёт йўлини белгилаб олган ва юксалётган даврда яшаётганимни англаб олишимга ёрдам берди. Шу туфайли мен яқин вақтгача учрашишга қўшим етмаган шахматчилар билан мусобақалашини имкониятига эга бўлдим.

Ваъда беришни ёмон кўраман, лекин булажақ жаҳон чемпионатида Ватанимнинг спорт шарофтини ҳимоя қилиш учун қўлимдан келган ишни қилишга тайёрман.

/ЎзА/

«Урмон тўғрисида»ги қонун лойиҳаси муҳокамада

БЕБАҲО БОЙЛИК

Ўзбекистон Республикасининг «Урмон тўғрисида»ги қонуни лойиҳаси бундан мамлакатимизда бўлгани каби қорақалпоғистонлик меҳнатқашлар томонидан катта қизиқиш ва мамнуният билан кутиб олинди.

Урмон ҳўжалиги директори — Мақсат Аметов. — Бизда ҳар йили баҳор ойлари кўкаламзорлаштириш ойликлари ўтказиш аънамага айланган.

Мазкур қонун фаолиятимизни янада жонлантиришни тақозо этади, дейди Қорақалпоғистон Урмон ҳўжалиги давлат қўмитаси раиси Муратбой Ганиев.

«Урмон тўғрисида»ги қонун лойиҳасида «Урмонларни ёнғиндан қўриқлаш» моддасининг киритилганлиги ҳам қорақалпоғистонлик мутахассисларга гоёт маъқул бўлди.

Урмон ҳўжалиги давлат қўмитасидан ташқари бошқа қатор меҳнат жамоалари ҳам санавтотроп теракзорлар барпо қилишда фаол иштирок этапти.

Қонун лойиҳасининг ўрмонларни муҳофазати ҳам уларни тақририй қўпайтириш устидан назорат хусусидаги ҳамда ўрмон қўриқчилиги ҳақидаги моддалари биз учун айниқса муҳимдир.

Абду РАҲМОН, «Ишонч» муҳбири.

«Ишонч» бонг уради

Очигини айтиш кераки, кейинги пайтда ишлаб чиқаришда ишчиларга хавфсиз ва қулай меҳнат шартлоқларини яратиш, қўнунда белгиланган устама ҳақ тулашни жорий этишдаги қийинчиликларни бозор иқтисодиёти шароитида юз бераятган молиявий танқислик билан боғлайдиган ажиб бир одад чиқардик.

Билан қарашни одад тусига қиритиб олишганга ўхшайди. Электр қўтилар қўлфланмайди, истаган одам уни очиб қўриши мумкин.

Чакмевий моддалардан ҳосил бўлаётган буғлардан нафас олишмоқда. Бундай зарарли шароитда ишловчилар учун устама ҳақ тулаш жорий этилмаган.

Амалдаги қонунчиликка биноан корхоналарга ижтимоий ривожланиш фондини ташкил этиш ҳуқуқи берилган. Бундан ташқари ушбу корхонада меҳнат муҳофазаси борасида амалга оширилиши лозим бўлган 6 тадбирдан 3 таси бажарилмаган.

Мана шунақа гаплар. Халқимизда «Сув келтирган хору, куза синдирган азиз» деган мақол бор. Мутасаддилар шунини унутмасинларки ҳар бир корхона меҳнатчиси ишламоқда, моддий неъмат яратяпти.

ҚАЧОНГАЧА «МОЛИЯВИЙ ТАНҚИСЛИК» АЙБДОР?

Тиги ишловчиларнинг аксарият қисми хотин-қизларни ташкил этишига қарамай, уларга ҳеч қандай шароит яратилмаган.

Афсуски корхона касабасида ушбу қўмитасининг қўлига ва унинг аъзолари бундай аҳволни кура билла туриб пинак бўзишмайди.

Меҳнат жамоаси манфаатлари учун ишлатилган маблағ деб тушунар эдик. Афсуски янглишган эканмиз.

Акс ҳолда охир оқибат лоқайдлик жуда қимматга тушади. М. ИСАЕВ, Н. РАФИКОВ.

МАҲСУЛОТЛАР ЧЕТ ЭЛГА

«Ўзэкспомарказ» мамлакатимизнинг бош қўргазмаси даргоҳи сифатида қўллаб томошабинлар эътиборини ўзига тортиб келмоқда.

Марказда яқинда уюштирилган давра суҳбати янги мавсум билан боғлиқ тадбирлар хусусида бўлди.

«Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» деб номланган экспозиция янги мавсумнинг дастлабки намоиши бўлади.

Унинг экспозицияси мамлакатимиздаги давлат корхоналари, қўшма корхоналар, хусусий фирмаларда тайёрланиб, элимизга манзур бўлаётган маҳсулотлар намуналаридан иборат тузилди.

«Ишонч» бонг уради. И. АКБАРОВ.

Шарҳ ЯПОНИЯ: ИШСИСЛИК БАРҲАМ ТОПАДИМИ?

«Иккинчи жаҳон урушидан кейин нисбатан қисқа вақт ичида ўзини тўлалигича тиклаб ололган, иқтисодий мўъжиза яратган ва дунёнинг энг ривожланган мамлакатлари орасидан муносиб ўрин олган Япониянинг иқтисодиёти ҳозирги кунда мушкул аҳволга тушиб қолган».

Париж кўчаларида...

Маълумки, 1993 йилдан эътиборан йирик компаниялар раҳбарлари умрбод меҳнатга ёллашдан воз қеча бошлади. Натижада, бир жойда умр бўйи ишлаб тинчгина нафақага чиқаман, деб юрган ишчилар кутилмаганда даромад манбаидан айрила бошлади.

автомобилсозлик компаниялари ўз фаолиятини бутунлай тўхтатди ёки ўз акцияларининг салмоқли қисмини чет эл компанияларига сотишга мажбур бўлди.

Япон иқтисодиётларининг айтишича, ишсизлар кўп бўлгани билан иш кучи еттишмаётган соҳалар ҳам анчагина. Ана шундай соҳалардан бири компьютерда ишлаш соҳасидир.

Ўз-ўзидан аёниқ, мамлакат ҳукумати ишсизлик муаммосига қарши курашга астойдил бел боғлаган. Жумладан, сўнгги бир неча йил давомида ҳукумат турли компания ва корпорацияларни синишдан сақлаб қолиш, иқтисодни ривожлантириш, янги иш ўринларини ташкил этиш учун 800 миллиард АҚШ долларини миқдорда маблағ сарфлаган.

Келтирилган маълумотлардан кўриниб турибдики, японлар таҳлиқча тушгани билан уларнинг ҳозирги аҳволи унчаллик оғир эмас.

Бундан бир неча кун аввал АҚШда даволашиб қайтган подшоҳ Ҳусайни ўз ватанида шод-хуррам кутиб олган Иордания халқи бугун чуқур мотамда. Утган яқинлашган кунда қўриқчилик ҳаракат қилляпти.

АРАБ ДУНЁСИ МОТАМ ТУТМОҚДА

фн этиш маросимига деярли барча араб давлатлари ва қўллаб бошқа мамлакатларнинг давлат бошлиқлари, юқори лавозимли мулозимлардан иборат делегациялар ташриф буюрмоқда.

«ЁШЛАР ҲАЁТИ» ГОЛИБИ Яқинда Абдулла Қодирий номи Жаззаҳ давлат педагогика институтида «Кувноклар ва зукколар» қўриқ танлов бўлиб ўтди.

Подшоҳ Ҳусайн ҳақида гап кетганда, унга узоқни кура билувчи ва донишманд йўлбошчи, миёнақадда тинчлик учун толмас курашчи, XX асрнинг зарбалдаст сиебат ва давлат арбоби, деган сифатлар қўлланади.

232 балл тўплаган жисмоний тарбия факультетининг «Тезкорлар» командаси биринчи, 228 балл билан хоррий тиллар факультети иккинчи, педагогика факультетининг «Кичик билимдонлар» командаси учинчи ўринни эгалладилар.

Иордания подшоҳи Ҳусайн нафақат ўз халқи орасида, балки халқаро майдонда ҳам катта обрўга эга эди.

«Каттақўрғонлик Файнулла Газизуллин нафақага чиққач, жамоатчилик фаолиятини тарк этади. Айниқса, «Нуроний» жағғармиси ишларига катта ҳисса қўшиб келмоқда. Яқинда у эзгу ишга қўл урди.

Бундан бир неча кун аввал АҚШда даволашиб қайтган подшоҳ Ҳусайни ўз ватанида шод-хуррам кутиб олган Иордания халқи бугун чуқур мотамда.

ЙЎЛСОЗЛАР МУЗЕЙИ

Каттақўрғонлик Файнулла Газизуллин нафақага чиққач, жамоатчилик фаолиятини тарк этади.

ТУРК НАЗМИДА ЧУ МЕН ТОРТИБ АЛАМ, АЙЛАДИМ УЛ МАМЛАКАТНИ ЯКҚАЛАМ.

Алишер НАВОЙЙ

1441 йил 9 феврал куни Хуросон мамлакатининг пойтахти қадим Хирот шаҳрида подшоҳ амалдорларидан бири Гиёссиддин Баҳодир оиласида қувончли воқеа юз берди. Бу оилада ўғил фарзанд дунёга келди. Унга Алишер деб исм қўйди. Бу чақалоқнинг туғилиши ўзбек халқига буюк бир лутфи илоҳий бўлди. Чунки, Алишер ўзбек адабиёти ва адабий тилининг асосчиси, жаҳон маданиятига улкан улуш бўлиб қўйилган шоҳона асарлар ижодкори бўлиб етишди. Навоий тахаллуси билан шуҳрат топган бу шоир ва мутафаккирнинг ижод маҳсуллари асрлар давомида ўзбек халқи маънавий ҳаётининг дурдоналари сифатида қадрланиб, уларнинг қиймати, шуҳрати ва ардоғи йилдан-йилга ошиб бормоқда.

Навоий қаламига мансуб асарлар ўттиздан ошади. Уларнинг энг муътабар қўлёзма нусхалари ҳозир Тошкентда — Ўзбекистон Фанлар академиясининг Беруний номи Шарқшунослик институтида сақланмоқда.

Навоий шёру газалларида инсон гузаллигини куйлаш билан кишиларда соф самимий севги туйғуларини тарбиялайди. Севги ва муҳаббат инсонни улугловчи, унинг ўз юксак даражасига муносиб этиб шакллантирувчи гузал ва олижаноб бир туйғудир. Бу туйғу ёвузликнинг томирини қуритиб қуролди. Севги голиб бўлган кўнгилда, даврада, жамиятда ёвузликка ўрин бўлмайди.

Хусни ортар юзда зулфин анбар, афшон айлагач, Шамъи равшанроқ бўлур зулфин паршон айлагач...

Ошкор айлаб юзин кўнглимни хайрон айлади, Ёшурун олди кўнгли кўзимни хайрон айлагач...

фидойилик, одамларга яхшилик қилишдан иборат бўлмоғини юксак бадий ифодаларда тарғиб этади.

Эл аро яхшироқ дедим кимдур? Эшитиб шубҳа айла рафъ андин. Яхшироқ бил ани улус ароким Етса кўпроқ улусга нафъ андин.

Шуни алоҳида зикр этмоқ даркорки, Навоий ўзи ҳам кундалик турмушида ўзи ёзгандек инсоний фа-

«Икки ҳалол олим ўқитувчи (мударрис) бўлсин. Ҳар бирининг йиллик иш ҳақи 200 олтин нақд, 24 юк ошғил, шундан учдан бири арпа, учдан иккиси бугдой бўлсин. 22 ўқувчи (толиби илм) бўлсин. 6 таси аъло ўқиса, ҳар бирига ойлик нақд 24 олтин, йиллик 5 юк бугдой, 8 та ўртача ўқийдиганларга ойлик ҳар бирига 16 олтин, йиллик 4 юк, паст ўқийдиган 8 та толиби илмга ойлик ҳар бирига нақд 12 олтин, ошғил йилгига уч юк.»

Шундай тақсимот ҳо-

ти ҳамиша юксак ибрат манба бўлиб қолади. Навоий одамларга ўғит бериб ёзганидек:

Кеча умринг шодқомлиг бирла юз йил, арзимас Даҳр аро бир лаҳза бўлмоқлиг бирва қомил билла.

Яъни, шоир дейдики, агар сен юз йил давомида мурод-мақсадингга етиб яшасанг, ўша умринг ўзгаларни мурод-мақсадига етказмоқ учун сарф этилган бир лаҳзага арзимамайди. Демак, инсон ўз шахсий манфаати учун эмас, элу юрт, одамларнинг, жамиятнинг манфаати учун яшамоғи, иш тутмоғи лозим. Ана шунда у абадийлик касб этади.

Навоий улуг мақсадлар, эзгулик тантанасига ўзини бағишлаган буюк ижодкор бўлгани учун ҳам абадий барҳаётдир.

Азиз ҚАЙУМОВ, академик

ЭЛ АРО ЯХШИРОҚ КИМДИР...

Қайс, Лайли, Дилоромлар ўзларида ана шу фазилатларни жамлаган зотлардир. Уларнинг маънавий тақомили эса муҳаббатли қалб эгалари эканлигидандир.

Навоий Фарҳоднинг ёшлик чоғида камол касб этганини таърифлар экан шундай ёзади:

Демонким, кўнгли поку ҳам кўзи пок, Тили поку, сўзи поку, ўзи пок. Анингдек тийнати покига лойиқ Дуосин айлабон поки халойиқ.

зилат ва сифатларга қаттиқ амал қилган. Тарихий манбаларнинг далолат беришича, бобокалонимиз Алишер Навоий давлат арбоби бўлиш билан бирга отасидан қолган катта мерос туйфали кўп ерсувга, боғ-роғларга, савдо дўконларига эга бўлганлар. Улардан ҳар йили катта даромад келар эди. 1481 йили ёзган «Вақфийя» номи китобчада ўз давлатидан келган бойликларнинг ҳаммасини ўзи қурдирган мадраса вақфига топширганини айтади. Шунингдек, даромадининг маълум қисмини қўшн ҳаражатларига, давлат эҳтиёжларига, мамлакатни ободонлаштириш ишларига сарфламоқни тайинлаган эканлар. Навоий «Вақфийя»да ёзади: «Шулардан ўз тирикчилигим учун оддий бир одамнинг тирикчилиги ўтмоғига етарли иссиқ-сувқудан асрагудек бир турма тўн, яна шунга яраша озуқа билан чекланардим.»

Демак, Навоий ўз ерсувларидан тушган бутун даромадини эзгу ишлар учун сарфлаган. Мана бунинг бир кичик кўриниши: «Вақфийя»да Навоий ўша даромадлардан мадраса ахлига ажратилганини тақсимлаб чиқади.

Искандар вафотидан олдин васият қиладигани, уни қабрга олгаётганларида қўлини тобтудан ташқарига чиқариб қўйсинарлар. Токим жамки халқ кўрсинки, бутун дунёни ўз тасарруфига киритган бу кўла, дунёдан қурак кетмоқда. Одамлар шундан ўзларига ибрат қилиналар. Шунингдек, Навоий ўз асарларида инсон ҳаётининг туб моҳияти эзгуликка садоқат, элу юрт учун

Газал мулкнинг султони, ўзбек классик адабиётининг асосчиси, ҳалқимизнинг фахри ва ифтихори, жаҳон маънавияти тараққиётига улкан ҳисса қўшган шоир ва мутафаккир Алишер Навоий таваллуд тошганига 558 йил тўлди.

У бутун фаолияти ва ижодиётида замонасининг ижтимоий иллатлари - адолатсизлик, ёвузлик, мансабпарастлик, гаразгўйлик, халқ оммасини эзиб каби пасткашликларини кескин қоралади.

Ўз умри давомида адолатли жамият тузишда қонуни устуворлигига, ҳуқуқ-тартибот, одил қози судловига катта аҳамият берган шоир аъзам ҳеч қандай қўшқунга қўшқунга билганча талқин қилмаслиги керак, деган хулосага келади. Юз берган барча ҳуқуқбузарликда аввало мансабдорларни айблашди. У асарларида ҳукмдорларнинг узбошимчилик, порахўрлик, ҳокимиятнинг сунистемол қилишларига чек қўйиш зарур, деган гоёлари илгари сурди.

Қонуни қуриқчилари бўлмиш қози ва уламолар томонидан жинойт содир этилиши асло кечириб бўлмайдиган ҳол. Ҳукм қаттиқ бўлиши мумкин, лекин у албатта адолатли бўлмоғи лозим. Одамларга нисбатан шафқатсизлик қилишдан узингиз тий, дея бобомиз қилган давлат бунинг кун учун ҳам гоёт долларбдир. У суд ишларидаги санса-

лорликни қаттиқ қоралайди. Ҳукмдорларга шикоятларнинг моҳиятини чуқур билиб олишларини, тўғри қарорга келишларини маънавий беради.

Алишер Навоий Астро-бодда ҳоқим бўлган пайт-

ларида асарларида баён этган адолат ўрнатиш ҳусусидаги орзу-умидларини давлат идора ишларида қўллашди ҳам. Халқдан ортингча солиқлар ундираётган амалдорларни ишдан бушатади. Астро-боднинг ободончилигига катта аҳамият беради, у ердаги олимлар, санъаткорлар ва шоирлар билан алоқа боғлайди, уларнинг ижодий ишларига ёрдам беради, раҳбарлик қилади. Шунингдек, Навоий Ҳусайн Бойқарони инсофли ва маърифатли ҳукмдорга айлантириш ниятида унга давлат идора усулида мустаҳкам тартиб ўрнатилиши ва айрим ислоҳотлар утқишига илтифот қилишга ҳам йўллайди.

Айниқса, суд ишларини қуриб чиқишда гувоҳларга катта аҳамият беради. Ҳар қандай масала бўйича қандайдир гувоҳнинг кўрсатмаси бўлиши зарурлигини таъкидлайди. Улим жаҳосини қўллашда жуда эҳтиётлик

БОБУР: АЛИШЕРБЕК НАЗИРИ ЙҶҚ КИШИ ЭДИ

Алишер Навоий ижоди Мирзо Бобур учун ҳам катта мақтаб вазиёларини ўтаган. Бунга Бобурнинг «Муфассал» асари Навоийнинг «Меъонул авзон»дан фойдаланиб ёзилганлигини, рубоийлардаги ўхшашликларини далил сифатида кўрсатиш ўринлидир.

Фурбатда ғариб шодмон бўлмас эмиш, Эл анга шафиқ муҳрибон бўлмас эмиш. Шод эмас қўнғули фурбатда киши, Олтин қафас ичра гар қизил тул битса, Булбугла тикондек ошён бўлмас эмиш. (Навоий)

Ёд этмас эмиш кишини меҳнатда киши, Шод эмас қўнғули фурбатда киши, Кўнғулу бу ғарибликда шод ўлмади, оҳ, Фурбатда севунмас эмиш, албатта, киши. (Бобур)

«Бобурнома»да Навоийнинг таржимаи ҳоли, унинг ижодий фаолияти, қавм-қариндошлари, яқин дўстлари, шахсий ҳаёти, оиласи ва фарзандлари ҳақида ҳам муҳим маълумотлар берилган. Афсуски, Навоийнинг оиласи ва фарзандлари бўлган бўлмаганлиги ҳақида бобокалонимизнинг ўз асарларида аниқ бир фикрни учратмаймиз. Бобур улуг шоирнинг оилавий ҳаёти тўғрисида қуйдагиларни ёзади.

«Уғул ва қиз ва аҳлу аёл йўқ, одамни тавре фард ва жарийда ўтказди» дейди. Бу дастлабки маълумотлардан деб қабул қилиниши лозим. Бунга Зайнуддин Восифийнинг «Бадоеул вақоъ» («Навоийнинг ҳаёти ва фалсафаси») китобида аниқлик киритилди.

Бизнингча, Мирзо Бобур ва Зайнуддин Восифий асарлари Навоийнинг оилавий ҳаётини ўрганишда муҳим манбалар вазиёларини ўтаб келмоқда.

Навоийнинг давлат ва сиёсий-жамоат арбоби сифатидаги хизматларини ёритишда Бобурнинг «Авоийл муҳдор» эди, авосит бек бўлиб, неча маҳал Астро-бодда ҳукмат

қилди, авохир сипоҳликни тарк қилди. Мирзодин нима олмас, балки йилда Мирзога қулий маблағлар пешқаш қилур эди» деган маълумотлари ҳам қимматлидир.

«Бобурнома» Алишер Навоийнинг битмас-туғанмас меросини ўрганишда гоёт катта аҳамиятга эгадир. Бу жиҳатдан асардаги маълумотлар муҳим манба бўлиб хизмат қиладди:

«Алишербек назир йўқ киши эди. Туркий тил билатто шёру айтувтурлар, ҳеч қандай аниқ ва ҳуб айтоқ эмас. Олти маснавий китоб назм қилур эди, «Хамса» жавобиди, яна бир «Мантиқут тайр» вазнида «Лисонут тайр» отлик. Тўрт ғазалиёт девонини тартиб қилибтур: «Ғаройибус сигар», «Навоидирум шабоиб», «Бадойиул васат», «Фавоидул кибар» отлик.»

Бобур Навоийнинг аруз вази ва унинг бахрлари таҳлили бағишланган «Меъонул авзон» илмий-назарий асарида уларни қайта ишланганлиги, янгиланганлиги, унинг адабиёт назариясини ўрганишда муҳим асар эканини мамнуният билан тилга олган. Навоийнинг ана шу қимматли асарларидан илхомланган ҳолда «Муфассал» номи китоб ҳам ёзган.

Алишернинг Самарқандда бўлиши, Хиротга қайтиши, Самарқандлик пайтида кимлар билан бўлганлиги, қимлардан таълим-тарбия олганлиги кабилар ҳақидаги маълумотларни берувчи дастлабки манбалардан бири ҳам «Бобурнома»дир. «Мир Алишер Навоий Хиротдан Самарқандга келган фурсатлар Аҳмад Ҳожибек билла бўлур эди, Султон Ҳусайн Мирзо

гани шубҳасиз. Томонлар на БМТ Вош котэби Кофи Аннаннинг, на Кеняя раҳбарни Даниэл Арап Моиннинг, на бошқаларнинг муножаатиға қулоқ осди. Африка Вирлиги Ташкилотни, АҚШ маъмуриятни, Германия ташқи сиебат маҳкамасининг тинчликка қақирувчи давлатлари ҳам жавобсиз қолмоқда.

Икки мамлакат уртасидиға қуролли туқнашува натижалари ҳазирданқ кузға ташлава бошлади. Ҳар икки томон ҳам катта талофат кўрмоқда, жанг майдониға яқин ҳудудларда аҳоли азият чекаётир. Кеняядан оллингга хабарларға қараганда, қуролли туқнашулардан хавфсизраган «Эфиопия эйрлайнз» компанияси ўз самолётларининг йуналишларини кескин узгартирган. Ҳозир Европадан Эфиопияға келавтган самолётлар Кения пойтахти Найробиға қуномоқда. Булар қуролли можаронинг дарҳол кузға ташланган зарарли оқибатларидир. Кузатувичилар икки давлат уртасида ҳозирча чегаралош ҳудудларда бўлаётган низо катта урушға айланиб кетиши мумкин, деган тахминий фикрда. Агар бунинг олди олинмасе, уруш фалокатлари кенг қулоқ вазиш ва нафақат икки мамлакатни, балки уларға қўшни бўлган давлатларни ҳам қамраб олиши эҳтимолдан холи эмас.

Санд ВАҚҚОС, УзА шарҳловчиси.

МУҲАММАС

Одамин пайдолиги ҳикматму ё қудратмудур? Рангда ранглар золиги ҳайратму ё санъатмудур? Сарқадлар ишваси офатму ё жавдатмудур? Ул саводи хатмудур ё сабзайи жаннатмудур? Ё қуёш узара ёзилган ояти раҳматмудур?

Дер, жунун водийсида кезмак муҳаббат нақшиким, Ошиқ ахлинғи жаҳони ёрларға бахшиким, Қочғай олиб чун мени ҳар ён хаёли - раҳишким, Буки сенсиз қуйдирур жонимни билман яхшиким, Юз томунғинг ўтиму ё шуълайи фурқатмудур?

Холоқо, ёр зулфини буйнимга сиртмоқ айлағил, Гул юзин офтобиди бир хол каби куйсин кўнғил, Кўларин олдида ёнғил, қошларин кўрган эғил, Эйки дерсен лабларимдин ҳоҳатинг недур, дегил Мен - сусиз, ул чашмайи ҳайвон демак ҳоҳатмудур?

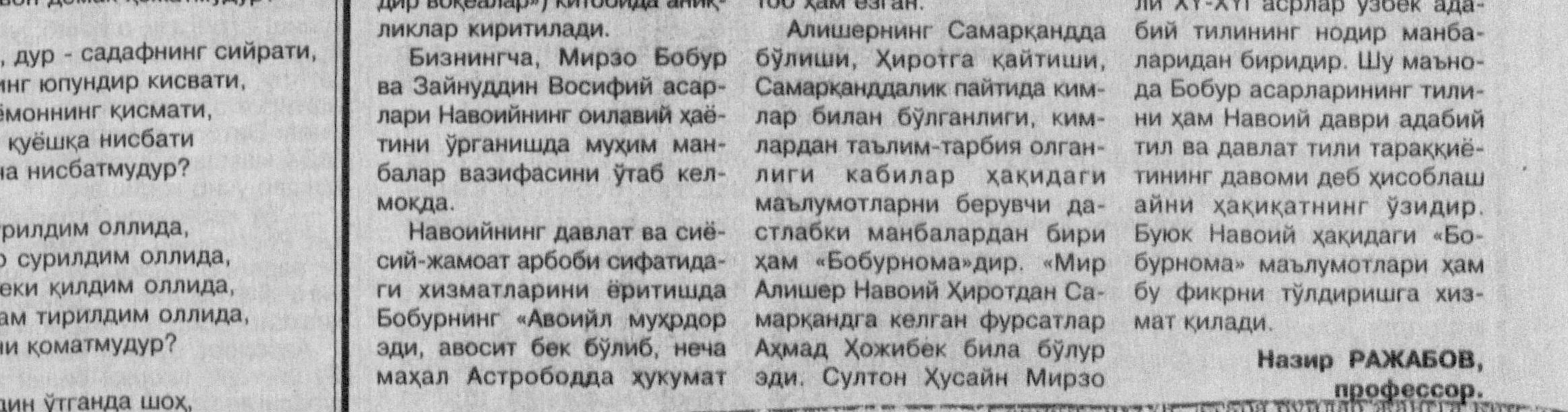
Гарчи жон - тан магзидурким, дур - садафинг сийрати, Сарфароз лек айламас кимнинг юпундир кивсати, Оқибат тенг бўлмағай яхши-ёмоннинг қисмати, Демаким не эркин ул ойнинг қуёшқа нисбати Бир-бириға иккисин ўхшатқуча нисбатмудур?

Оразин кўрган ки мен қўғға урилдим олдида, Ошиғин кўпчилигини минг бор сурилдим олдида, Ваҳ, нетайи, саҳв ўлди неки-неки қилдим олдида, Қаддини кўрган ҳам ўлдим, ҳам тирилдим олдида, Рост гар дерсен қиёмат де ани қоматмудур?

Битта олма олса гар боғ ёнидин ўтганда шох, Илдири билан қўлорғай ортидин келган сипоҳ, Шоҳни дастурхонига сунам илик эрмиш гуноҳ, Даъвийи ҳиммат қилиб улким тилар оламда жоҳ, Қилмоқ олуда нажосатқа ўзин қимматмудур?

Ҳақ йўлинда, Мирза, бағринг қонга тўлди айб эмас, Гар келиб фасли ҳазон боғларда сўлди айб эмас, Комронларким, фақир ҳолиға кўлди айб эмас, Гар Навоий меҳнати ҳижронда ўлди айб эмас, Юз туман муҳлик бало дегил ани меҳнатмудур?

Мирза ҚАЙНАРОВ.

Мусаввир: Маҳмуд Жўраев.

Суд ҳукмидан сўнг

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган бу мудҳиш воқеа бирданга икки ёш йигитнинг умрини барбод қилди: бирини иккинчисининг қўли билан бу дунёдан олиб кетган бўлса, иккинчисининг ҳаётини бир умрга мажрўҳ этди. Нафақат икки ёшнинг, балки уларга яқин бўлган кишиларнинг ҳам ширин турмушига оғу тушди. «Ахир бу иккала ёш йигит ҳали узок умргузаронлик қилишга ҳақли эмасми? Уларига ҳам, ўзгаларга ҳам ҳали кўп фойдалари тегиши, қолаверса, шон-шухрат ва обрў-эътибор келтирадиган ишлар билан шуғулланишлари мумкин эди-ку» дея, беихтиёр ўйга толасан киши...

негадир Ботир ундан халқотириқларнинг сўраб ҳамда уйига ўзи боришни айтиб, у танимайдиган иккита ўзбек йигити билан чиқиб кетган.

Агар, эътибор қилган бўлсангиз, воқеа содир бўлган кечаси Ботир уйдан Володя исмли ҳамроҳи билан чиқиб кетган. Бу табиий. Ҳар ким ҳам буш вақтинги узининг

микробларнинг сўраб ҳамда уйига ўзи боришни айтиб, у танимайдиган иккита ўзбек йигити билан чиқиб кетган. Бу табиий. Ҳар ким ҳам буш вақтинги узининг

микробларнинг сўраб ҳамда уйига ўзи боришни айтиб, у танимайдиган иккита ўзбек йигити билан чиқиб кетган. Бу табиий. Ҳар ким ҳам буш вақтинги узининг

микробларнинг сўраб ҳамда уйига ўзи боришни айтиб, у танимайдиган иккита ўзбек йигити билан чиқиб кетган. Бу табиий. Ҳар ким ҳам буш вақтинги узининг

Ҳар тўғрида

КИТОБ ҲАЗОНИНГ ҚАЗОСИ Китобни вақтида эгасига қайтармаган ва китобга нисбатан бепарво бўлган китобхонлар қачон ва қай йўсинда пайдо бўлганлиги ҳақида тарихда ҳеч гап йўқ. Лекин, шундай воқеалар бўлганки, эшитсангиз ёқа ушлайсиз.

Қадимги Мисрда кимда-ким Фиръавн кунини йўқотса, тўғридан-тўғри улим жазосига ҳукми этилган, унга нисбатан эҳтиётсизлик қилган гуноҳкор эса 200 карра уриб жазоланган. Ашаддий китобсевар Буюк Фридрих бўлса, бундай ҳолатларда қамқоқ жазоси бериш билан қийоғланган.

Тўғри, қамқоқ муддати ҳеч қачон 20 йилдан ошган эмас. Лондондаги биринчи халқ кутубхонасининг асосчиси Сямюэль Фэнкорт 1752 йили китоб вағинининг бурчаларини букарганлари, қамчиллаш ва 7 йиллик қамқоқ жазосини қонунлаштиришга эришди.

Оксфорд Университетидаги Бодлей номли кутубхонада фақат китоб беришдек қатъий тартиб ўрнатилган. Ҳатто, китоб олиб кетгани келган кирил Чарльз Бирнинг хизматқори ҳам кутубхонадан қуроқ қайтган. Шундан кейин Кирилнинг ўзи бир сўзли кутубхоначилар олдига борган. Муддатидан кечиктиб, тошқинилмай қолиб кетган китоблар чикитга чикитлар қалган. Англиядаги Норриж соборига қарашли Марказий Лондон кутубхонасига, 1650 йилда нашр этилган китоб 1969 йилда қайтариб берилди. Бунинг бадалига норжиклар 200 фунт жарима тўлашлари керак эди. Бироқ улар озгаки танбех билан чекландилар.

ШОВҚИН ҚОИДАСИ БУЗИЛСА Швейцариянинг Женева шаҳрида машина эшигини қаттиқ ёпган кишига жарима солинади. Францияда жомат жойларида транзисторли радио эшитиш тақиқланган. Ҳайдовчи шовқин қоидасини икки марта бузса, машинасидан ажралади.

Бермуда оролларида (Атлантика океани) фақат товуш қикармайдиган мопедларни ҳайдаш мумкин.

1958 йилнинг 1 августидан бошлаб Москва шаҳрида, шундан бир мунча кейинроқ Тошкент шаҳрида автобилларда сигнал бериш тақиқланди.

Наҳажанда кўчалардаги шовқин 8-10 децибелга (товуш босимини ўлчаш бирлиги) қаммайди. Лекин, кейинчалик машиналар кўчаий кетиши билан бу тадбир нафи қамайди.

Самолёт учётганда двигателлардан чиқадиган товуш ҳам жисмонан, ҳам ақдан толиқтиргани учун одамни уйку босади. Агар шунда бошни орқага осилтириб турилса, орада ярим соат ўтгач, кишининг эшитиш қобилияти 41 фоиз пасаяди.

Илхом САФАР, (ЎЗА) мухбири.

АФСУСКИ, ҚЎРҚОҚЛИК УЧУН ЖАЗОЛАШМАЙДИ!

тига яраша ҳукм ўқилди...

Эвоҳ, яна бир ёш, наворон бир йигит бу дунёдан бевақф қў юмди. Фарзандини не-не ҳасратларда тарбиялаб вояга етказган онанинг, жигарини, таянчи бўлган синглининг аҳволини тасаввур қилиш қийин эмас...

Четдан қараганда бу фожеага «бахтсиз ҳолиса» да — деб баҳо бериб кетишдан осони йўқ. Лекин ҳеч нарса ўз-ўзидан юз бермаслигини, бунга нимадир туртки бўлиши

яқин дусту ёки уртоғи билан биргаликда утказишни маъқул куради. Демак, Володя ҳам Ботирнинг яқин дустларидан бири. Аммо... Клуб раҳбарининг айтишига қараганда, Ботир билан Равшан иккинчи бор жанжаллашган чоғда уларнинг кайфи борлигини пайқаб қолган ва клубдан чиқариб юборишни буюрган. Бу пайтда Равшаннинг ёнида унинг уртоғи Дамир, Ботирнинг олдида эса, Володя бўлган. Володянинг таъбири билан айтадиган бўлсақ,

ча тус-туполондан кейин мастлик натижасида газаб отига минган ҳамроҳини тартитга чақириб ёки биродарлик бурчини адо этиб, Ботирни уйига кузатиб қўйганида балки у ҳаётдан бунчалик эрта куз юмиб кетмаган булармиди? Володянинг қилмишини эса, эркаклик шаънига иснод, ҳамроҳига нисбатан номардлик тариқасида қабул қилиш мумкин. Афсуски, ҳали ҳеч кимни номардлик учун жазолашмаган. Масаланинг яна бир но-

Истеъдодли ёшлар

Вашингтонга боришади

ХАЛҚАРО ФЕСТИВАЛ ТАРАДДУДИ

«Болалар санъати — 2000» халқаро фестивали истеъдодли ёшлар иқтисодий камолоти йўлида муҳим босқич бўлади. Шундан инюль ойида Америка Қўшма Штатларининг Вашингтон шаҳрида бўлиб ўтадиган ушбу йирик маданий анжуманда ер курашининг кўпгина мамлакатларидан, жумладан Ўзбекистондан ҳам санъат ижодкорлиги билан шугулланаётган истеъдодли ўғил-қизлар қатнашадилар.

Халқаро фестивалга тайёргарлик куриш буйича Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг қабул қилган қарорида маакур маданий тадбирнинг муҳим аҳамияти кўрсатиб ўтилди. Халқаро фестивал болалар санъатини қўллаб-қувватлаш жаҳондаги турли мамлакатлар болалари уртасида узаро алоқаларни йўлга қўйиш, мактаб ва лицей ўқувчиларининг касб қуникмаларини ривожлантириш ҳамда умумий академик даражасини такомиллаштиришда муҳим маърифий аҳамият касб этади.

Халқаро фестивалга тайёргарлик куриш ва унда иштирок этишни таъминлаш мақсадида Ўзбекистонда қатор йирик тадбирлар белгиланди. Республика жойраси ҳам тувилди.

Халқаро фестивалнинг миллий босқичи 25 мартга давом этади, — дейди жюри бошлиги академик рассом Рузи Чориев. — Виринчи босқич давомида мамлакатимиз барча вилоятларида, Қорақалпоғистон Республикасида тасвирий ва халқ амалий санъати куришиш буйича қўрғазма-танловлар ташкил этилади.

Умумхалқ Наврўз байрами арафасида энг яхши деб топилаган болалар санъати ижодиети намуналари катта экспозиция сифатида Вадий академиянинг Марказий қўрғазмалар залида намойиш қилинади ҳамда голубларга мукофотлар тоштири-

зи, яъни 2,91 миллион кишиси ишсиз. Бундай кўрсаткич мамлакат тарихида ҳали кузатилмаган эди. Маълумки, 1993 йилдан эътиборан йирик компаниялар раҳбарлари умрбод меҳнатга ёллашдан воз кеча бошладилар. Натияжада, бир жойда умр бўйи ишлаб турган нафақага чиқмаган, деб юрган ишчилар кутилмаганда даромад манбаидан айрила бошладилар. Улар турли касба уюшмаларига мурожаат қилиб, иш толиб беришни талаб қилмоқда. Аммо вазиятни ўнглаш амри маҳол бўлиб турибди. Чунки компаниялар ўз хизматчилари сафини қисқартиришга қарор қилган. Бунинг олдини олиш эса қийин, негаки компания даромади хизматчиларга маош тўлаш учун озлик қилади. Айрим ахборот агентликлари таркатаётган хабарларда қайд этилишича, Японияда қўлланб қорхоналар ана шундай аҳволга тушиб қолган. Кузатувчиларнинг айтишларига қараганда, иш ўринларини кескин қисқартиришлар, асосан, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳасида амалга оширилмоқда. Меҳнат биржалари ва аҳолини иш жойи билан таъминловчи ташкилотларда ишсиз қолган хизматчилардан тушган аризалар беҳад кўп.

Ўз-ўзидан аёнки, мамлакат ҳукумати ишсизлик муаммосига қарши курашга астойдил бел боғлаган. Жумладан, сўнгги бир неча йил давомида ҳукумат турли компания ва корпорацияларни синишдан сақлаб қолиш, иқтисодни ривожлантириш, янги иш ўринларини ташкил этиш учун 800 миллиард АҚШ доллари миқдорига маблағ сарфлаган. Аммо ишсизлар сони янги ташкил қилинган иш ўринларига нисбатан икки баравар кўпайиб кетгани сабабли муаммо ҳозирча ҳал бўлмагачти. Қолаверса, банкротликка юз тутишдан сақланиш учун компаниялар иш ҳақини кескин қамийтиришга мажбур бўлди. Утган йилнинг декабрида маош йил бошидагига нисбатан 6,8 фоизга тушиб кетди.

Мамлакатдаги талотўплар автомобилсозлик соҳасига ҳам таъсир қилди. Утган йили мамлакатда автомобил ишлаб чиқариш 8 фоиз қамайди. Қолаверса, айрим

ТАБАРРУК ОНАХОН

Соҳиба ая Зангиота туманидаги Зангиота қишлоғида истиқомат қилади. Яқинда бу муътабар онахон 104 ёшни қарши олдилар.

У кишини қутлагани фарзандлари, неваралари, эвара ва чеваралари ташриф буюришганда мўъжазгина ҳовлига одам сигмай кетди. Умр йўлдоши Ашрабхўжа Тиллаҳўжаев билан бутун умрини қишлоқда ўтказди. Худо берган 6 фарзандни оқ юиб, оқ тарашди. Йиллар ўтди. Фарзандлари ўзидан кўпайди. Ҳозир Соҳиба аянинг 38 невараси, 100 нафар эвараси ва 64 чевараси бор.

Соҳиба ая ҳар гал дуога қўл очар экан, Оллоҳдан юртимизга тинчлик, халқимизга фаровонлик, хотиржамлик сўрайди. Мухаммад АМИН (ЎЗА) олган сурат

1999 йил - Аёллар йили

«Гўзаллар маликаси» танлови

Йигирма биринчи аср қизлари қандай бўлиши керак? Улар қайси хислатлари билан яқунланаётган асримиз қизларидан фарқланиб туриши мумкин? Андижон шаҳридаги 3-касб-хўнар коллежида ўтказилган «Гўзаллар маликаси» кўрик-танловида шу ва

Париж кўчаларида...

автомобилсозлик компаниялари ўлай тўхтади ёки ўз акцияларини чет эл компанияларига сотишга шунга қарамай, бу компаниялар илларини қисқартирмасликка ҳаракат қилди. «Honda motors» компаниясининг Таййилдан бўён махсулот ишлаб чиқувод ишчиларига иш ҳақи, таътил фотлар ўз вақтида берилиб туриб порацияси эса ўз ишчиларига таъдиллик таътил берди. Агар ишчилардан сўнг қайтиб келиб ишни давоққа жойга ўтиши ҳам мумкинлиги м...

Япон иқтисодчиларининг айтиб бўлгани билан иш кучи етишмаётганина. Ана шундай соҳалардан бирилаш соҳасидир. Тадқиқотлар шуниси замонавий компьютер технологияси да илгор, аммо ундан фойдаланиш дам эмас. Келтирилган маълумотлардан японлар таҳликага тушгани билан воли унчалик оғир эмас. Қолаверса кураш ҳам яхши йўлга қўйилган. Булар ишсизлик деб номланмиш «қо олишга астойдил ҳаракат қилаётган

Мирзахаким ТУХТАМИРЗАЕВ.

ТОШКЕНТ АЭРОПОРТИДА ЯНГИ АСР ТЕХНИКАСИ

Ҳозирги даврда янгиликка интилмайдиган, эртанги кунни ҳақида қайғурмайдиган қорхоналарнинг инқирозга юз тутиши шубҳасиз. Дунё стандартларига жавоб берувчи техникани олиб келиш борасида «Тошкент» аэропортида ҳам катта ишлар амалга оширилмоқда. Франциянинг Вильфранш шаҳрида жойлашган жаҳонга машҳур «TITAN AVISION» фирмасининг урта ёқилги қўйиш агрегати олиниб, уни француз мутахассислари ёрдамида авиакомпаниямиз муҳандис ва чилангарлари шу ернинг ўзида йигишти. Уни синаш ишларида иштирок этиш учун эса фирманинг бош муҳандиси Даниел Витос, тижорат директори Кристоф Дефур ва МДХ мамлакатлари буйича бош вакили Валерий Крипаклар учиб келишти.

Бу каби агрегатлар қўшни давлатлар ичидан фақат Россиянинг Шереметьево, Новосибирск, Хабаровск аэропортларидагина бор ҳоло, эндиликда биз ҳам унга эга бўлдик, — дейди «Тошкент» аэропорти ЕММ хизмати бошлиги Зураб Гагаишвили. Аэропорт буйича ёниги қўйиш автоматлаштирилган. Бу сингари техника билан эса ўзи билан ёниги таъдил юрадиган катта-катта машиналарга ҳожат қолмайди. — 50 йилдан бўён айнан шундай машиналарни ишлаб чиқарувчи бу фирмани дунёнинг кўпгина мамлакатлари яхши билади, — дейди «TITAN AVISION» фир-

масининг МДХ буйича бош вакили Валерий Крипак. — Бу агрегат қисмларининг барчаси қўлда йиғилиши унинг мустаҳкамлигидан далолатдир. Чет эл самолётлари ҳам машинада фирманинг номини курсас бас, ёнигини кўйдиришда ҳеч икчиланмайди. Чунки у ёнигининг сифатига қаролат бериб, сувдан тозалайди ва сув микдори ошиб кетса автоматик тарзда ўчади. Барча нарсаси автоматлаштирилган. Самолётга ёниги қўйиб бўлингач, барча қисмлари ўчирилиб жойига қўйилмаган бўлса, машина жойидан кўзгалмайди. Етказиб берилётган барча машиналар кафолатли бўлиб, эҳтиёт қисмлар ҳам бирга берилади.

Янги модель ва шасси 120 минг долларни тежаш имконини берди. Ушбу машина 250-300 минг АҚШ доллариға яқин баҳоланадиган Россиянинг КраЗ машинаси асосига ўрнатилганларидан анча арзон, ҳамда самаралироқ. — Ушбу машинани йиғишда шахсан иштирок этдим, — дея фикр билдиради чилангарлардан бири Бахтиёр Хўжаев. — Ҳамама нарсас олдиндан ўйлаб қилинган. Унда ишлашнинг ўзи роҳат, ҳеч қандай куч сарфлаш керак эмас. Барча нарсани ўзи бажаради. Бу каби қурилмаларни курсанг, яйраб ишлайсан, киши. Очиғи, машинага гап йўқ.

Вобкент туманидаги «Зарафшон» хўжалиги 12-бригадаси эваси Назира Сатторованинч фарзанди бор. Тақдир экан, улардан бири — 12 ёшли ўғли Фуломжон балиқдан ногирон, ақли заиф эди. Уни вилоят рухий асаб касаликлар диспансери мутахассислари ҳам обдон текшириб, ўз хулосаларини беришти.

Таъмагир тумшугидан илинди

поликленикасидан тегишли хужжат олиниса бас эди. Лекин ушбу поликленика рухий асаб ва наркологи ҳақими Дилшод Каримов «эрта келинг, индин келин» дан нарига ўтмади. Назира опа ҳам ўғлини етаклаб айтилган кун ва соатда келаверди, келаверди. Ҳаким тунд қабул қилар, тинмай мушук офтобга беркорга чиқмаслигиға шама қиларди.

гирон фарзанди «ишни» хамирдан қил суғиргандай битираётганда ашёвий далиллар билан қўлга олинди. У жиноий жавобгарликка тортилди. Худди шундай нохуш ҳодиса Олот туманида ҳам рўй берди. Ногиронлик пенсиясини тайинланган. Ҳақли савол туғилади: хўш, уларга ҳам ногиронлик пенсиясини тайинлаш жараёнида таъмагирликлар бўлганмикин?

Энди Фуломжонга ногиронлик пенсиясини тайинлашни учун яшаб жойи — Вобкент тумани марказий

Ахири, тоқати-тоқ бўлган

Алқисса, нафс бандаси Дилшод Каримов кам таъминланган оиланинг но

Илхом САФАР, (ЎЗА) мухбири.